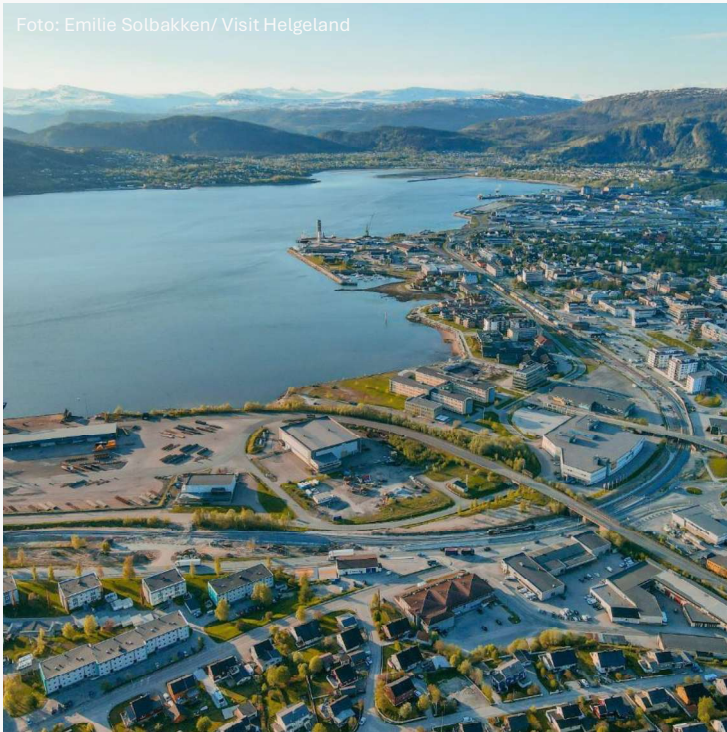

Foto: Emilie Solbakken/ Visit Helgeland

8 KPB

Budsjettkonferanse 2026 Ranas status og utsikter

Erlend Bullvåg, KPB
Oktober 2026

“

Vi jobber med de viktigste (og fremtids)
næringene i landsdelen

26 ansatte, jobber mye med analyse, er
inkubator og operatør for mange
bedriftsnettverk

Fremtidsnæringene våre

Havbruk (sjø og land)

Leveranser til havbruk, og energisektoren

Space, både oppstrøm og nedstrøms

Dataindustri (særlig KI læring)

Kraftkrevende industri

Olje og gass, allerede 35 % av inntekter kommer fra Nord Norge

Fornybar energi (vind, bølge, vann, havvind, hydrogen, ammoniakk)

Transport av energi og data

Sirkulære energisystemer

Bedre lokalsamfunn

Agenda

- 01** Næringslivet i Rana

- 02** Kan det bli nye større virksomheter i Rana?

- 03** Arbeidsmarked bare for damene?

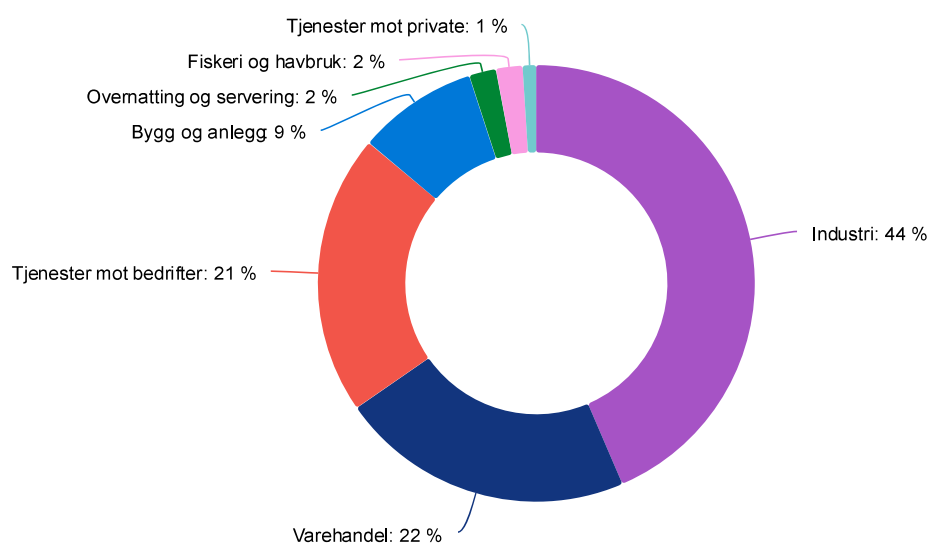
- 04** Demografi, er det så enkelt

- 05** Hvor peker pilen?

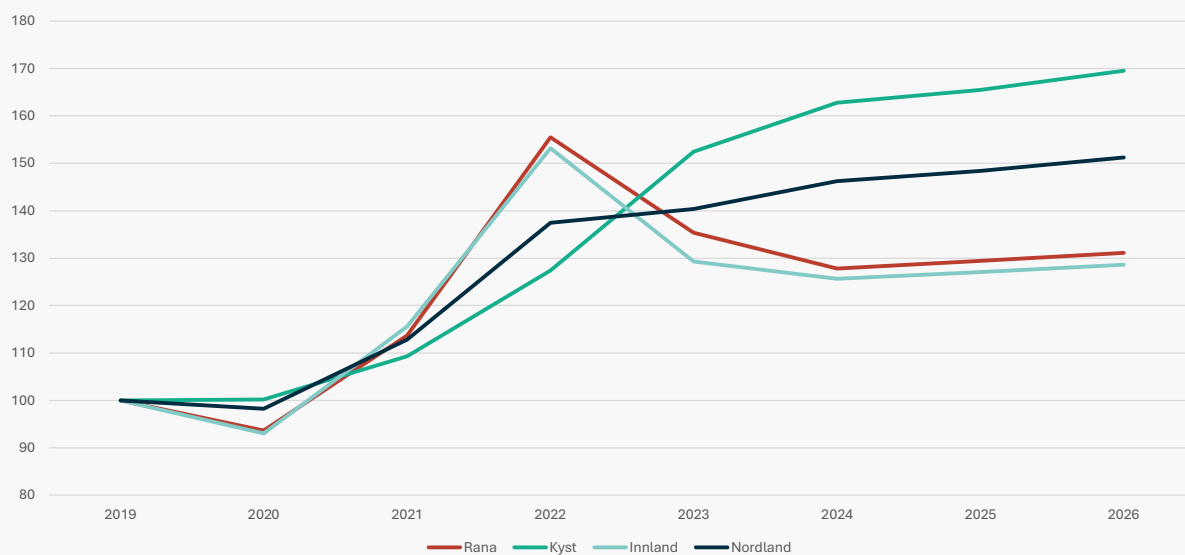
Omsetning på 29,3 milliarder
kroner i Rana kommune

Omsetningsandel per næring i Rana

www.indeksnordland.no

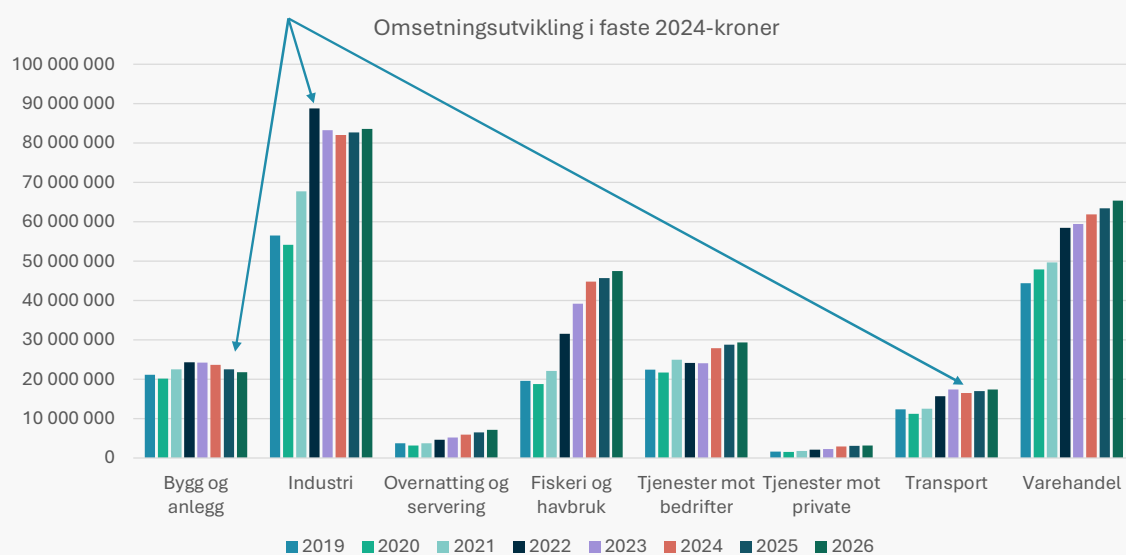
Omsetningsutvikling

Kilde: Norske bedrifters årsregnskaper

8 KPB

Derfor er det noe til svakere utvikling for Rana bedriftene enn fylket totalt

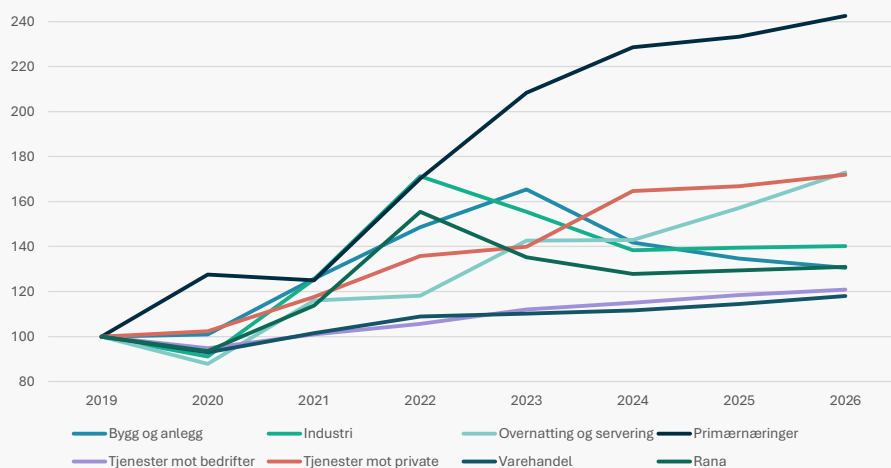

Omsetningsutvikling per næring Rana 100=2019

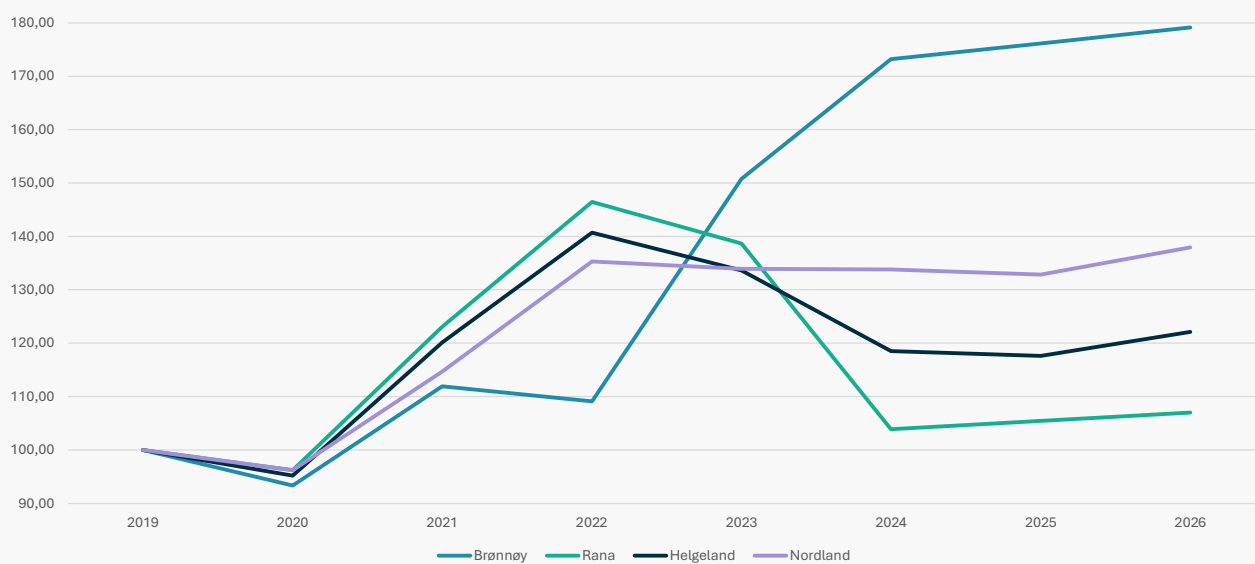
Siden 2019 vokser tjenester mot private og primærnæringene sterkest

Industri og bygg og anlegg har tidligere vært motoren i næringslivet i Rana. Markert fall i begge og drar med tjenester til bedrifter.

Rana Økonomien har mistet moment sammenlignet med Nordland totalt sett og ny aktivitet i eksisterende og nye investeringer er helt avgjørende for videre utvikling

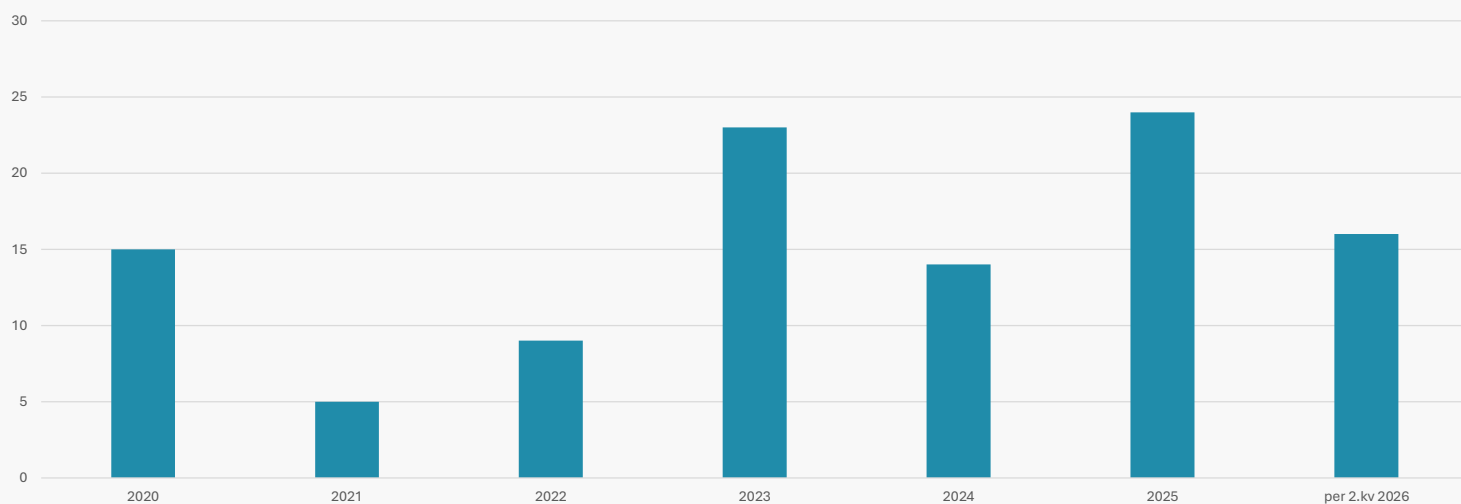
Svakere konjunkturer - påvirket verdiskaping, sysselsettingen og dermed kommunens inntekter negativt

Verdiskaping 8 milliarder, det er ned 3 milliarder fra topp 11 milliarder i 2022

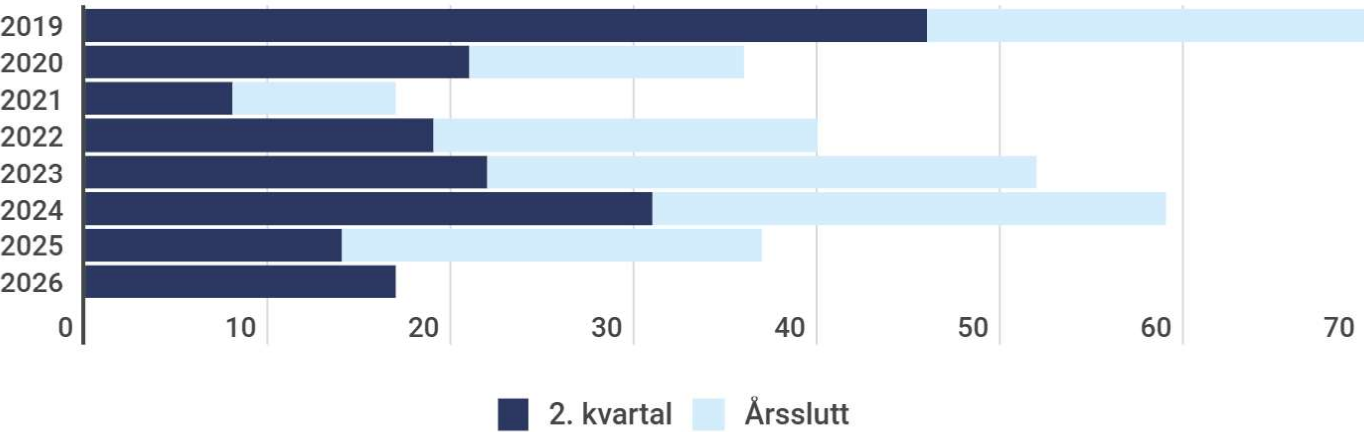
Ingen stor konkursbølge men det er mange som sliter

Antall konkurser i Rana

Foretaksoverlevelse og konkurser så langt i år

Helgeland

Kan det blir nye større virksomheter i Rana?
 Behov for større prosjekter som kan realiseres i Rana- om en vil

Kapasitet i kø 1.500 MW. Mest i Rana

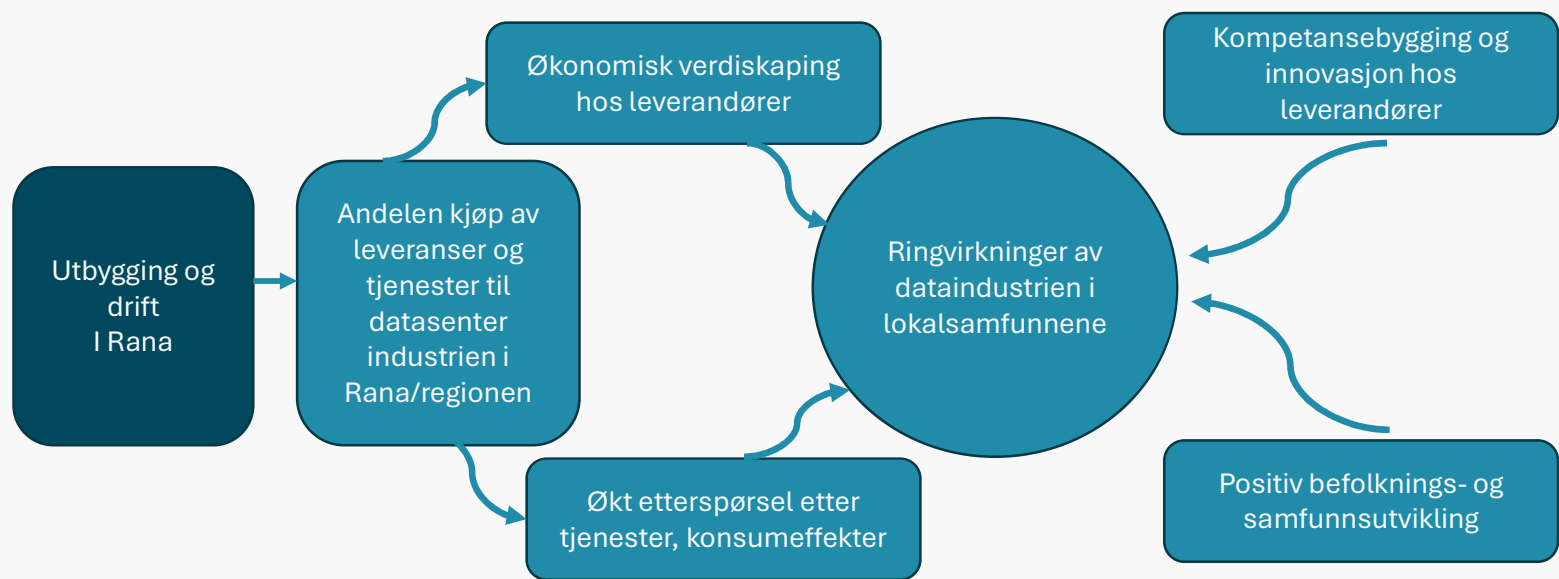
Område	Sluttkunde	Næringstype	Kapasitet i kø (MW)
Marka	Gen2 energy/Norsk E-Fjuel	Hydrogen/ammoniakk	(83)195
Marka	Alcoa Mosjøen	Industri	17
Kolsvik	Helgeland Miljøfisk	Oppdrettsnæring	25
Nedre Røssåga	SCC Eiendom	Datasenter	20
Svartisen	Fish Farm International AS	Oppdrettsnæring	6
Svartisen	Neptun GGA	Hydrogen/ammoniakk	30
Svartisen	Lovundlaks AS	Oppdrettsnæring	10
Rana	SMA Mineral*	Industri	385
Rana	Nordland Data AS*	Datasenter	40
Rana	Freyr / T1 Energy (10+50 MW innvilget)*	Datasenter	(60)396
Nedre Røssåga	GreenH/Ssjøen bunkring skip	Hydrogen/ammoniakk	10
Nedre Røssåga	Aker Nscale AS	Datasenter	250

Hva kan ny virksomhet bidra med:
Eksempelet T1 Energy:

Samfunnsmessige konsekvenser -
etablering av et 50 MW KI/HPC
datasenter i Mo i Rana

& KPB

T1 ENERGY datasenter vil gi ringvirkninger:

Ringvirkninger – etableringsfasen

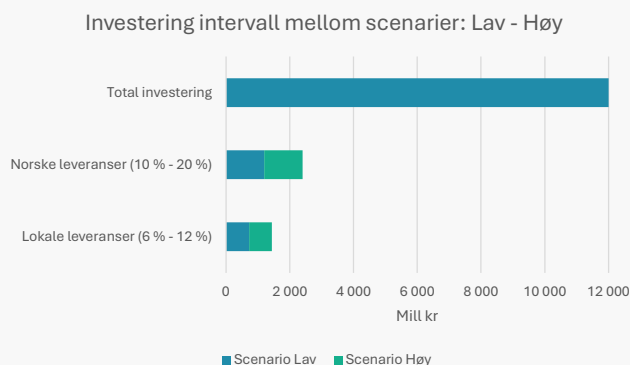
Kostnadsanslagene tilsier en investering på 12 mrd. kr for å få etablert et 50 MW KI/HPC datasenter i Mo i Rana.

Siden prosjektet befinner seg i en tidlig fase er det fremdeles usikkerhet relatert til norsk leveranseandel. Det er derfor naturlig å vise potensialet for leveranser gjennom å benytte intervaller. I definisjon av intervaller har KPB basert seg på erfaringstall fra faktiske leveranser fra tidligere analyser av FREYR Battery utbyggingen.

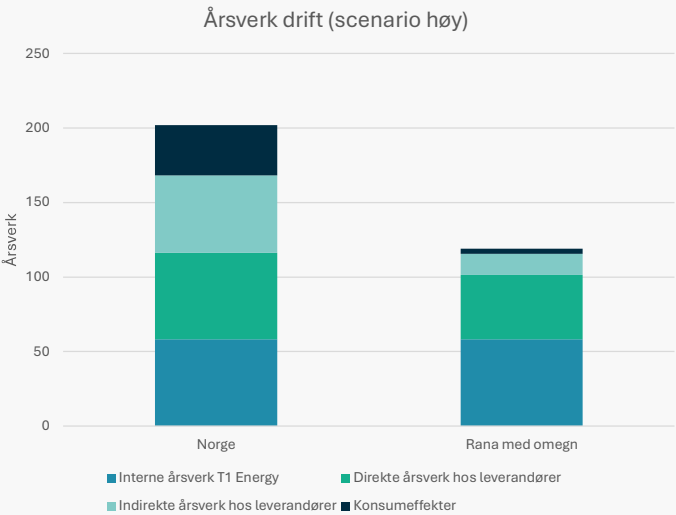
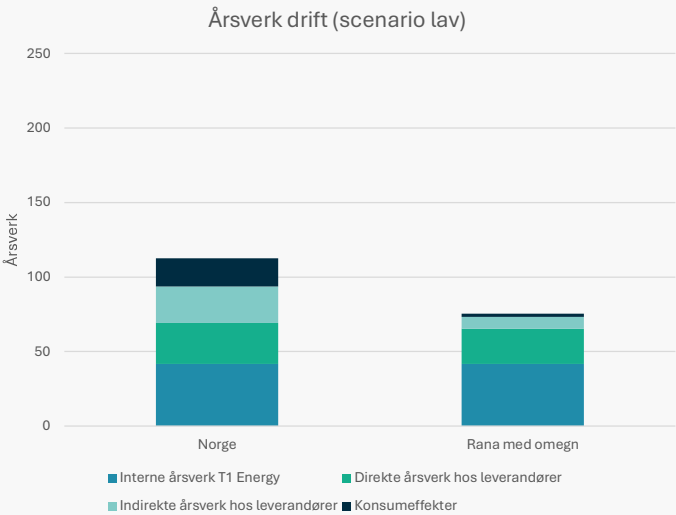
Figuren til venstre viser to scenarier for norsk andel. Investeringen ligger fast på 12 mrd. kr i begge scenariene, men hvor nasjonal og lokal andel varierer. Lokale leveranser i etableringsfasen vil i hovedsak være relatert til tilpasning av bygningsmassen for datasentervirksomhet og installasjonsarbeider.

I scenario 1 er det antatt en norsk andel på 10 prosent, og at 60 prosent av de norske leveransene vil komme fra lokal leverandørindustri i Mo i Rana med omegn. I scenario 2 er det lagt til grunn en norsk andel på 20 prosent, hvorav den lokale andelen i Mo i Rana med omegnskommuner også her utgjør 60 prosent.

En høy lokal andel må sees i sammenheng med at det finnes næringsliv i Rana som har høy kompetanse og har bevist gjennom andre prosjekter at de kan levere de tjenester som det her er behov for.

Ringvirkninger i et ordinært driftsår forts...

Eksempel 2: Rana sin leverandørindustri til Havbrukssektoren

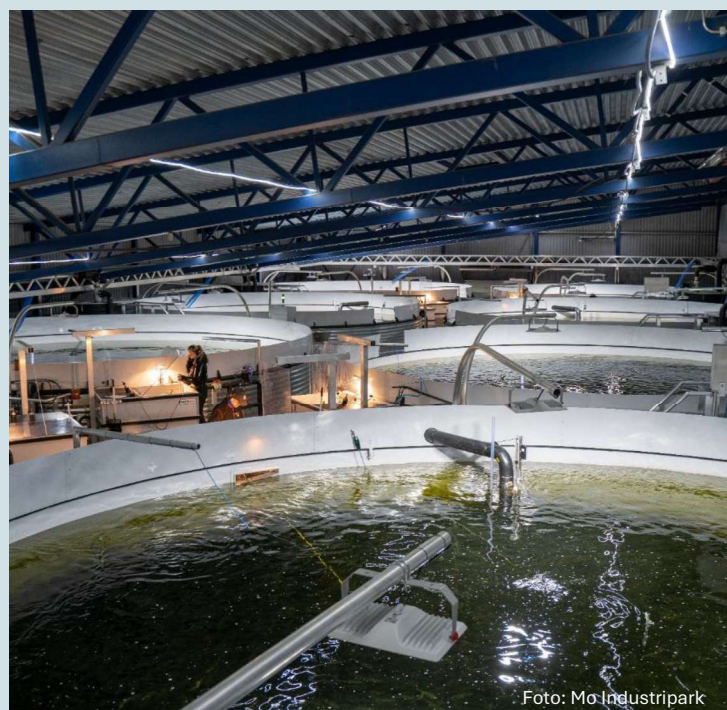

Foto: Mo Industripark

Havbruksrelatert leverandørindustri i Rana

Nordland er ett av landets mest betydningsfulle havbruksfylker, mens Rana tradisjonelt har vært en industrielt orientert kommune. Til tross for et begrenset omfang av egen havbruksproduksjon, har Rana utviklet en omfattende leverandørindustri som betjener havbrukssektoren både regionalt og nasjonalt.

Omfang

Kartleggingen identifiserer om lag 50 bedrifter i Rana med leveranser til havbruksnæringen. Bedriftenes omsetningsandel mot havbruk varierer fra noen få prosent til nær full avhengighet av sektoren. Tabellen viser en oversikt over de bedriftene som hadde omsetning knyttet til havbruk. Det er også mange flere bedrifter som relateres til havbruk, men som det er vanskelig å tallfeste nøyaktig omsetning til. Et eksempel på dette kan være Sparebank 1 Helgeland.

Bygg og anlegg
•Elektro Mo •Haneseth •Haaland •Ice Drift •MBA Entreprenør •Miras Elektro •Momek Civil
Industri
•Bjørklund Mekaniske Verksted •Helgeland Marinasystemer •Helgeland Plast •Hemnes Mek. Verksted •Imtas •Mo Industripark •Momek Services •NPM Service •Kvarøy Smolt •Østbø
Tjenester mot bedrifter
•Advokatfirmaet Grette •Helse og sikkerhet •ID Reklame •Kunnskapsparken Helgeland •Meyership •Nemko Norlab •Nor-Log •Sintef Helgeland
Varehandel og tjenester mot private
•RTD •Tess Nord •Wave Telecom

Betydningen av havbrukssektoren i Rana

Økonomisk betydning

Samlet omsetning knyttet til leveranser til havbruk om lag 1 milliard kroner. Fordelingen etter næring viser følgende:

- Industri: ca. 700 millioner kroner
- Bygg og anlegg: ca. 100 millioner kroner
- Næringslivsrettet tjenesteyting: ca. 72 millioner kroner
- Varehandel og privat tjenesteyting: ca. 12 millioner kroner

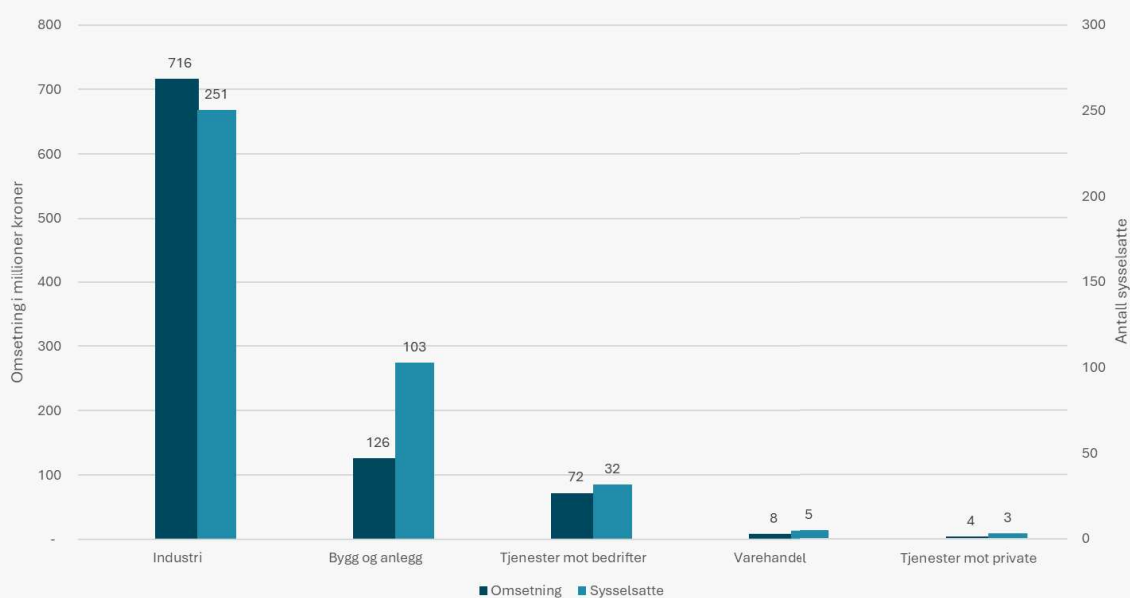
Omsetningen knyttet til disse leveransene utgjorde 3 prosent av total omsetning.

Sysselsettingseffekter

Leveransene til havbruksnæringen har en estimert sysselsettingseffekt på nærmere 400 årsverk i Rana. Dette understreker at havbruksrelaterte aktiviteter utgjør en betydelig kilde til arbeidsplasser, selv i en kommune med begrenset primærproduksjon innen havbruk.

Det viser at Ranas leverandørindustri spiller en sentral rolle som støtteinfrastruktur for havbruksnæringen i Nordland. Koblingen mellom industriell kompetanse og havbruksrelaterte behov representerer et strategisk utviklingspotensial. Et styrket samspill mellom industri, teknologiutvikling og havbruk kan bidra til økt verdiskaping, innovasjon og regional konkurransekraft.

Omsetning og sysselsatte forbundet med havbrukssektoren

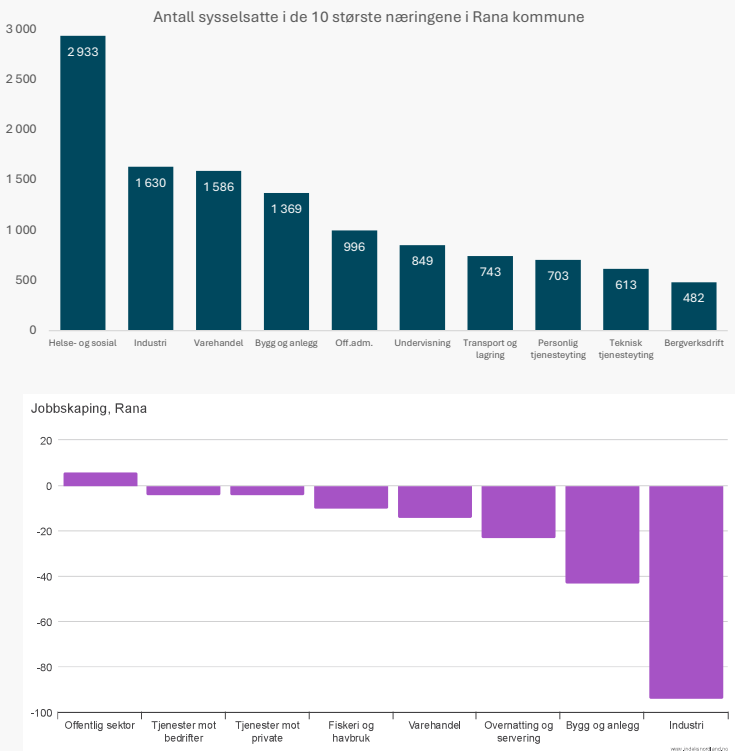

Behov for nye jobber er betydelig.

En vekst i privat sektor hjelper det kommuneøkonomien betydelig

I følge Indeks Nordland falt sysselsettingen i Rana med hele 193 personer i 2025. Bortfallet av arbeidsplasser er i privat sektor. Sterkest nedgang er det i industrien, fulgt av bygg og anlegg. Inn i 2026 har uroen fortsatt for industrien med en rekke permitteringer.

Investeringsnivået for boliger og næringsbygg er også fallende. Det er sterke indikatorer på at det er behov for nye virksomheter i Rana og et mer diversifisert jobbtilbud, i en situasjon der tradisjonell industri presses av internasjonal konkurranse. Etablering av nye bedrifter som datasenter og ny industri kan bidra til økt sysselsetting i Rana.

Så langt

Sterkt næringsfundament men inne i en periode med dynamikk

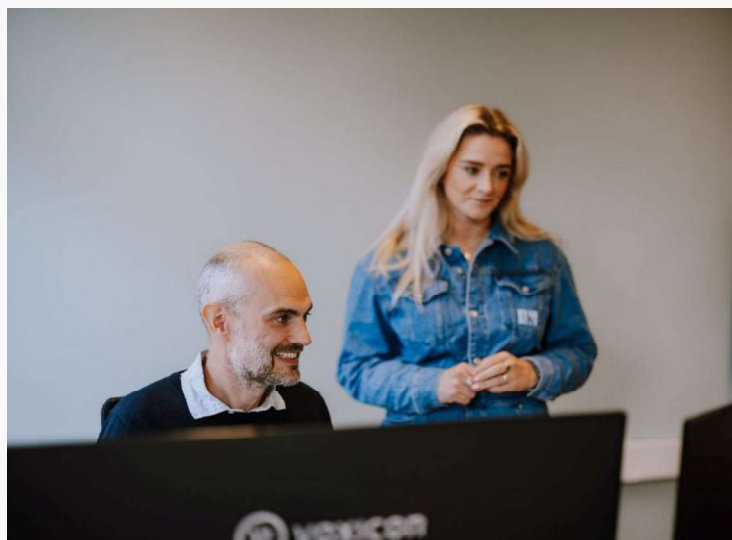
Rana har fra 2023 et brudd i trenden med voksende og konkurranse dyktig næringsliv. Trenden fortsetter.

Betydelig potensial i ny flyplass og ny dypvannskai

Det vi kaller tradisjonell industri har fått et tydelig fall etter rekordårene 2021–2022, det har BA, logistikk og deler av leverandør industrien også. Arbeidsledigheten har økt, flere næringer har sysselsettingsnedgang fra 2023 til 2026, og det skapes færre jobber enn det som forsvinner noe som påvirker folketallet.

Eksportbedriftene er i en presset situasjon som følge av konkurranse fra Kina, krig, tolluro, sterkere NOK og svake konjunkturer i de viktigste markedene. Mer krig og energimarkedsuro fra sommeren 2026 legger ytterligere byrde til bedriftene.

Rana er fortsatt en av Nord-Norges mest robuste næringskommuner, med sterk eksport, stor leverandørindustri og betydelig regional tiltrekningskraft gjennom høy innpendling. Men arbeidsmarkedet er blitt betydelig «smalere» når en skal finne en jobb enn bare for 2 år siden, og dette er negativt for folketallet.

Arbeidsmarkedet i Rana

Arbeidsmarkedet

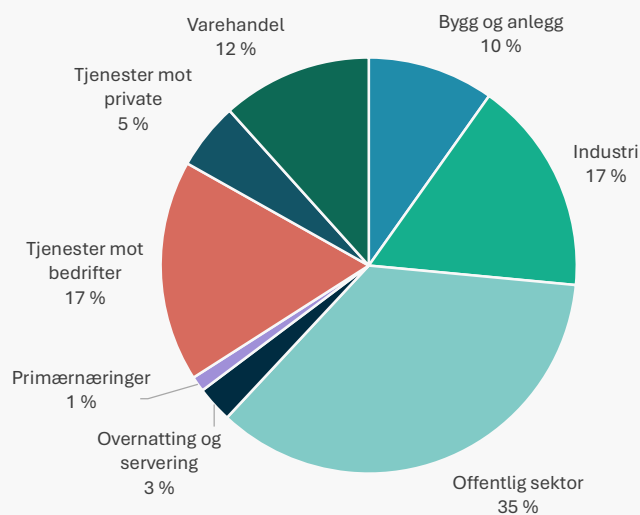
Offentlig sektor er også i Rana største i sysselsetting med 4740 sysselsatte, tilnærmet uendret siste 7 år.

Det betyr at endringer i arbeidsmarkedet skjer i privat sektor i Rana. Rana har om lag 5 % større privat sektor andel sammenlignet med fylket totalt.

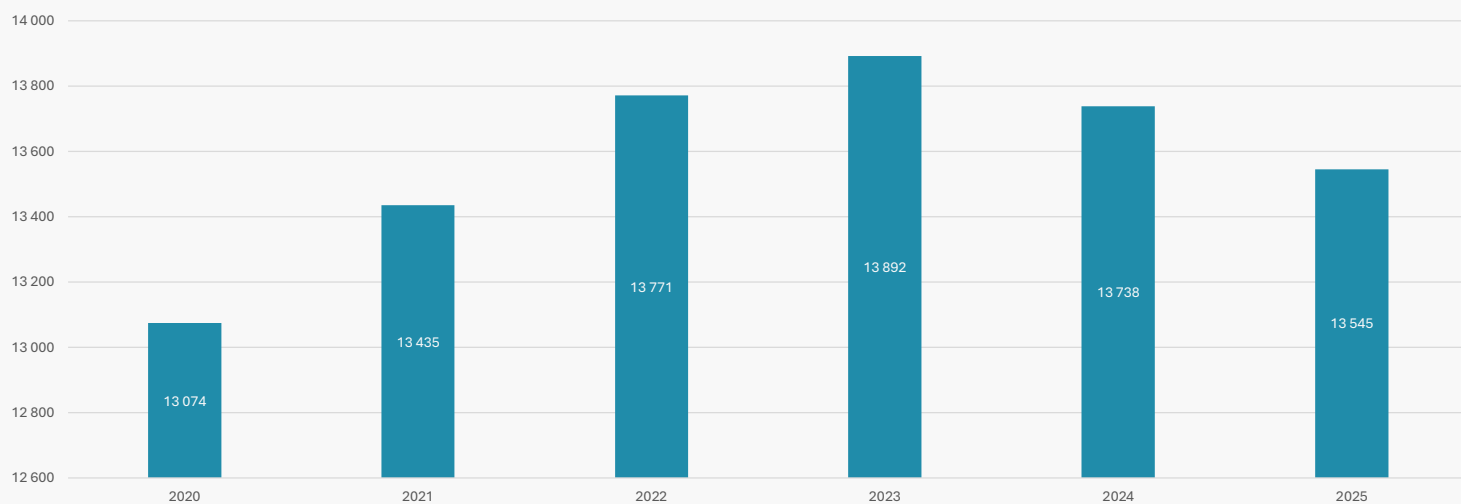
I Rana er industrien, varehandelen, tjenester mot bedrifter samt bygg og anlegg største næringer.

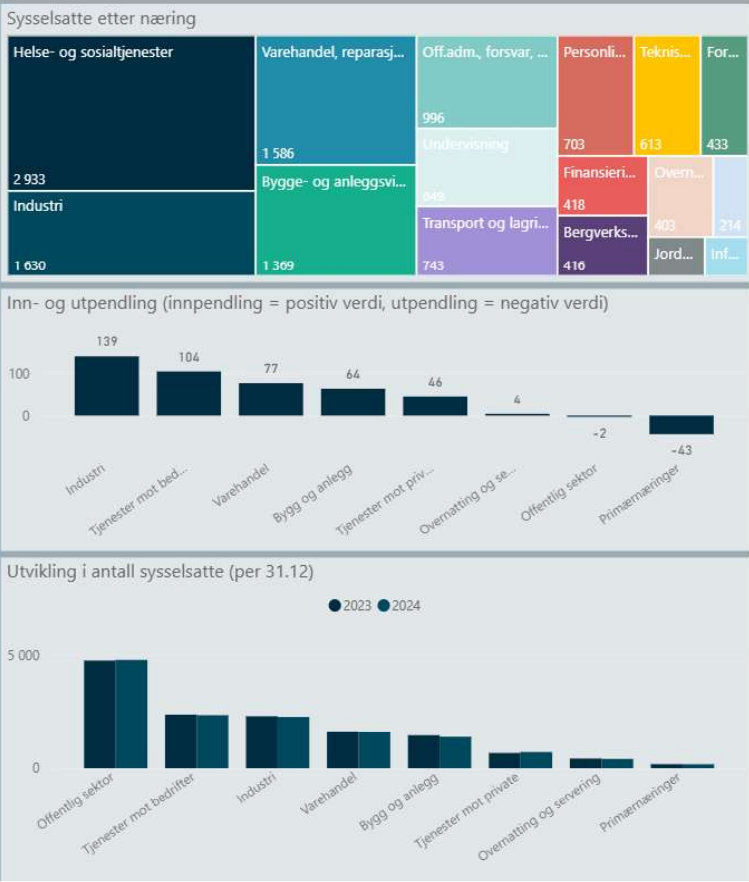
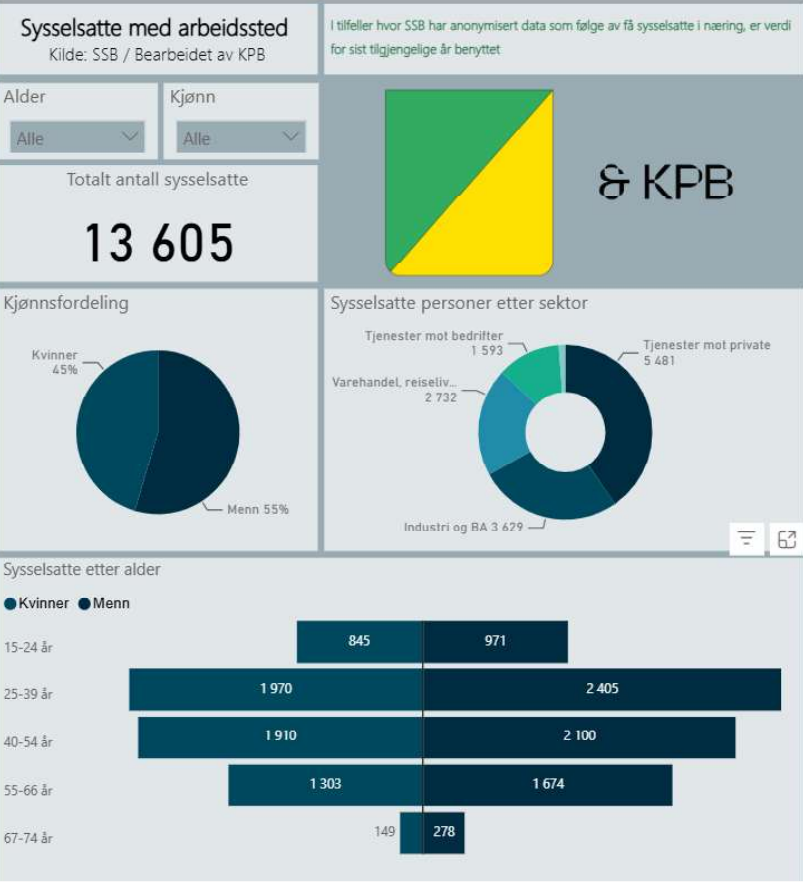
I sum et næringsliv optimalisert rundt kraftkrevende industri og omfattende eksport.

Rana har få nye teknologitunge bedrifter, og etter Freyr stanset, har andre deler av Nord-Norge tatt posisjonen Rana hadde som sterk vertskaps region.

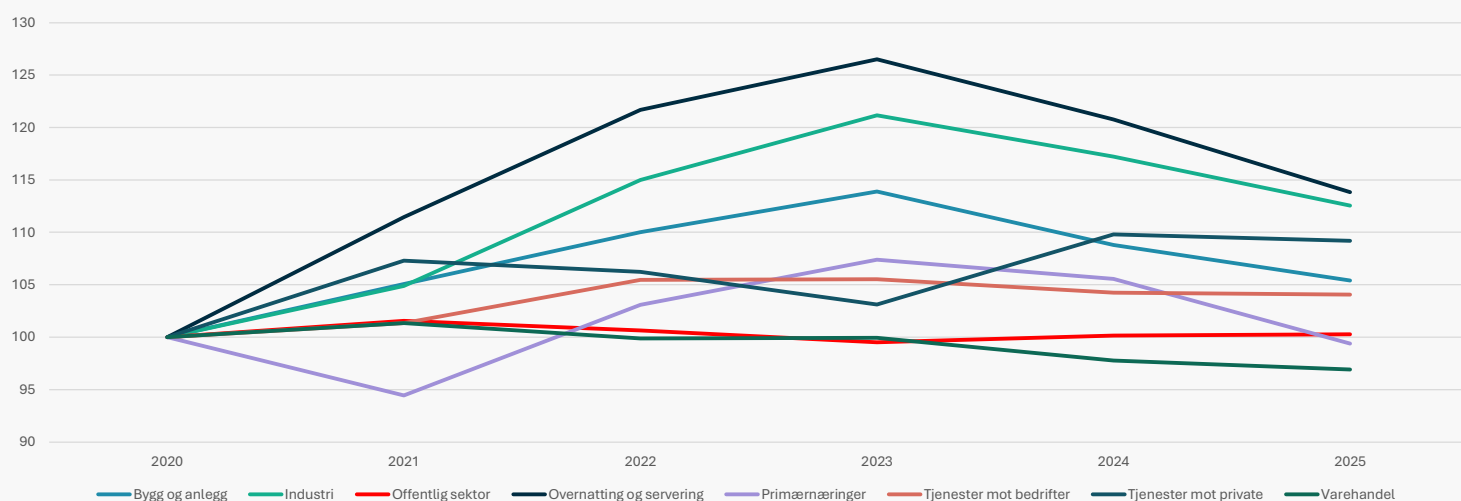

Utvikling antall sysselsatte i Rana

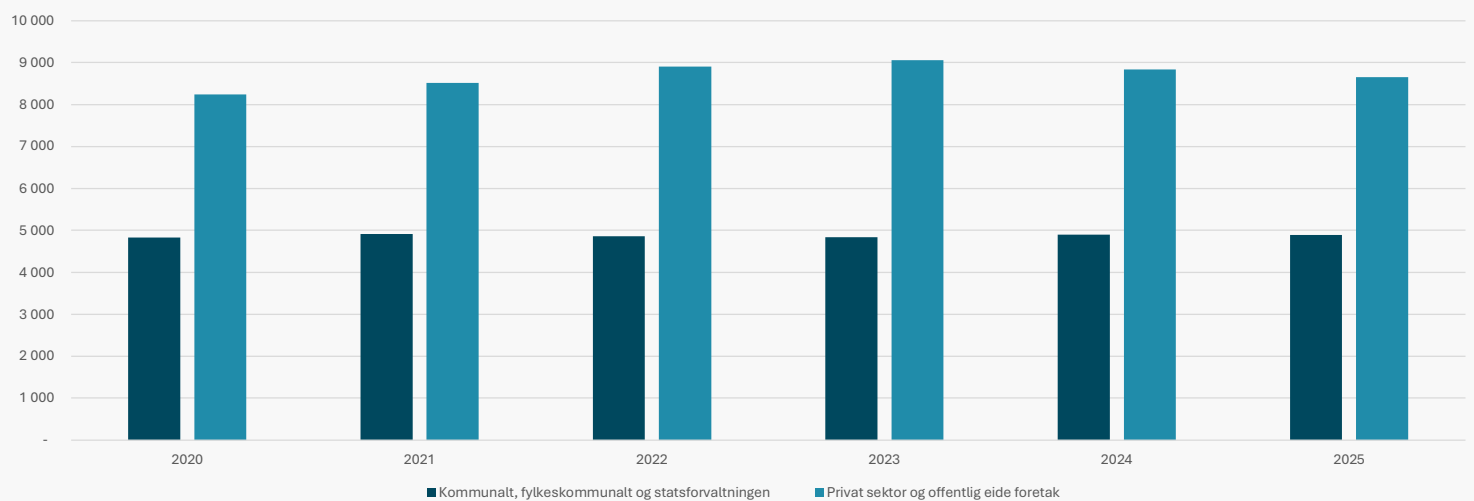

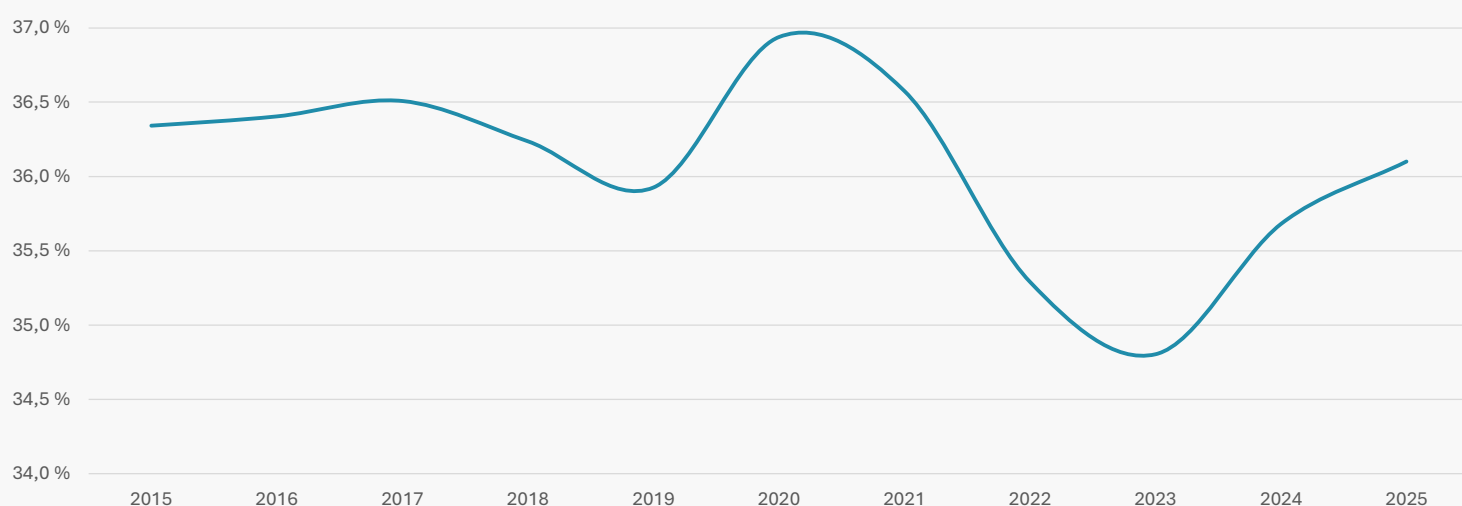
Utvikling i sysselsetting per næring i Rana (2020=100)

Sysselsatte i privat og offentlig sektor ved inngangen til året

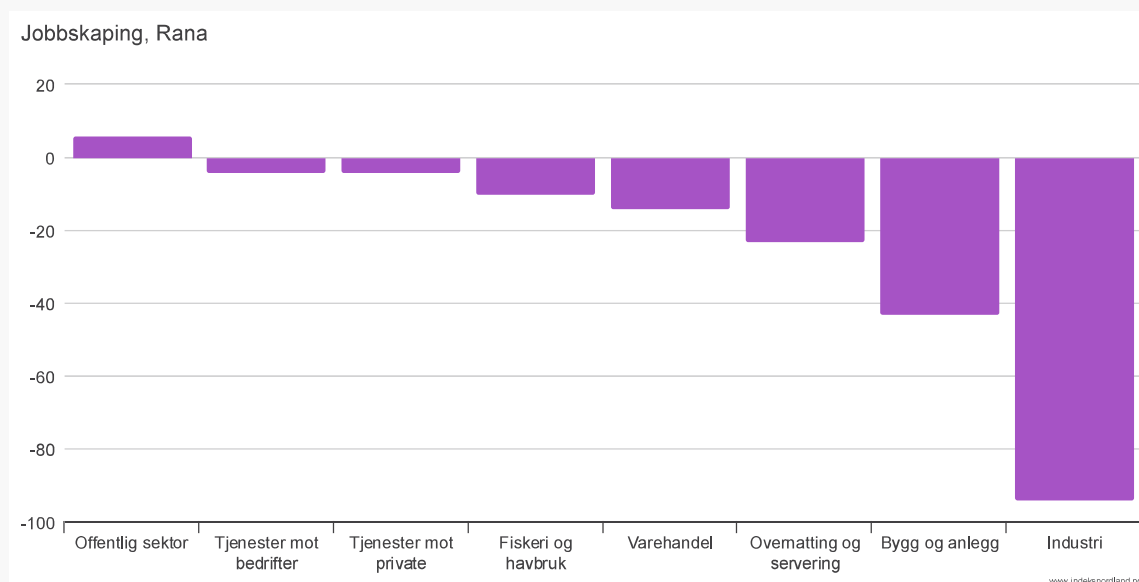

Utvikling i andel sysselsatte i det kommunale, fylkeskommunale og statsforvaltningen i Rana kommune

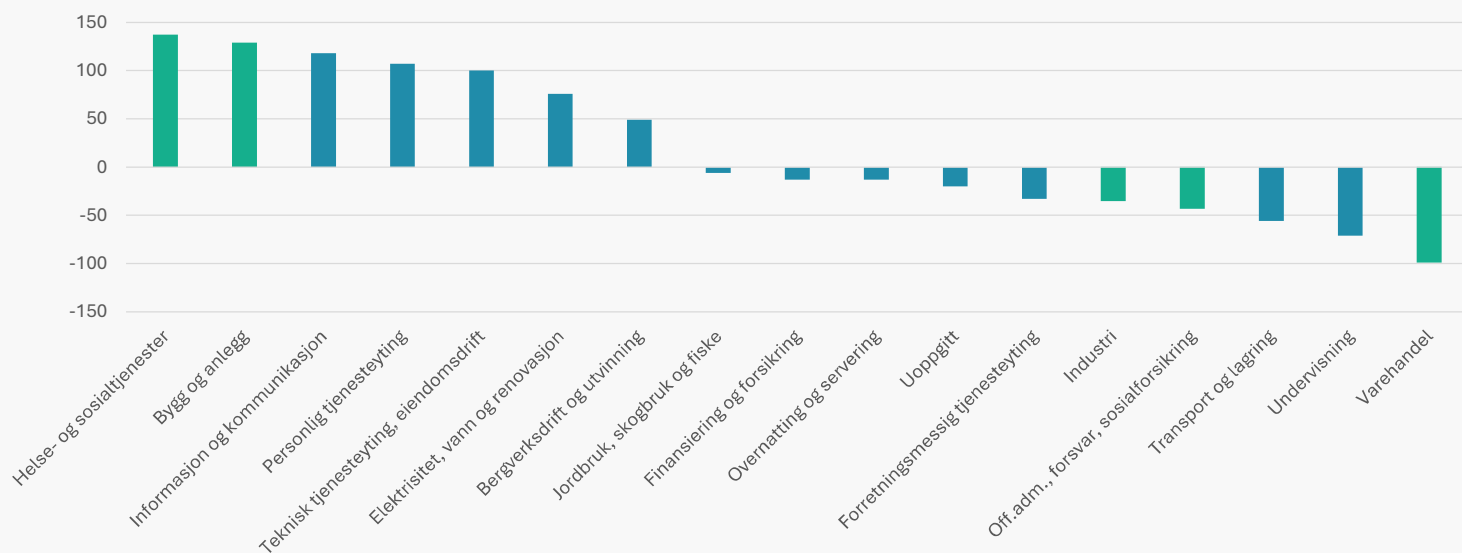

Stabilt på 35-37 % av de sysselsatte i offentlig sektor

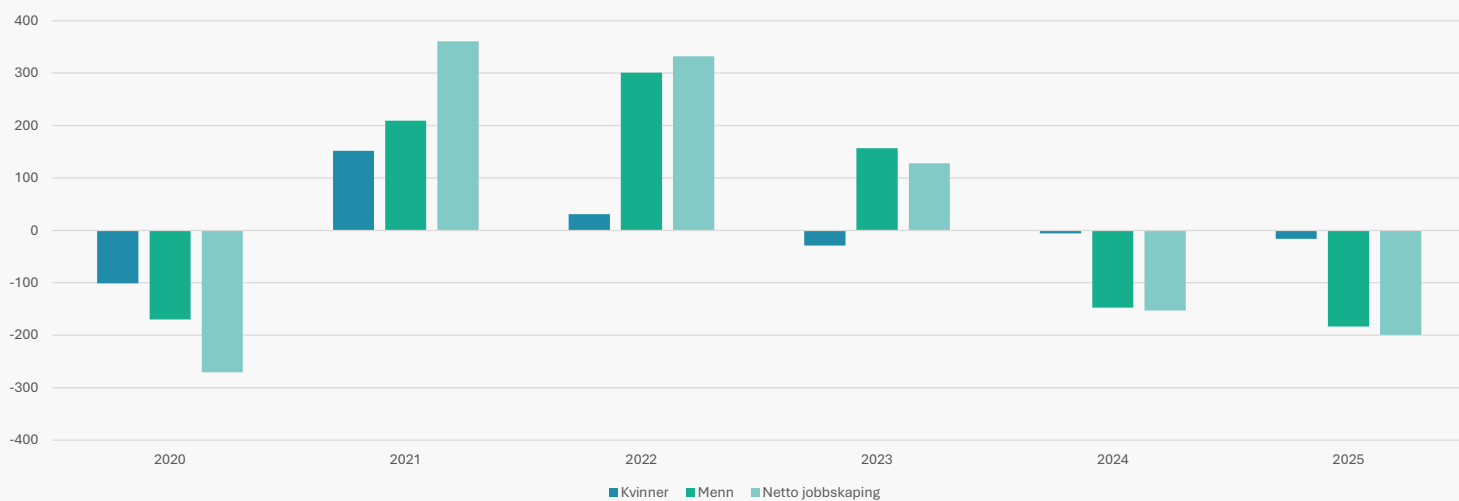
Netto jobbskaping i Rana kommune i perioden siste hele år, -193

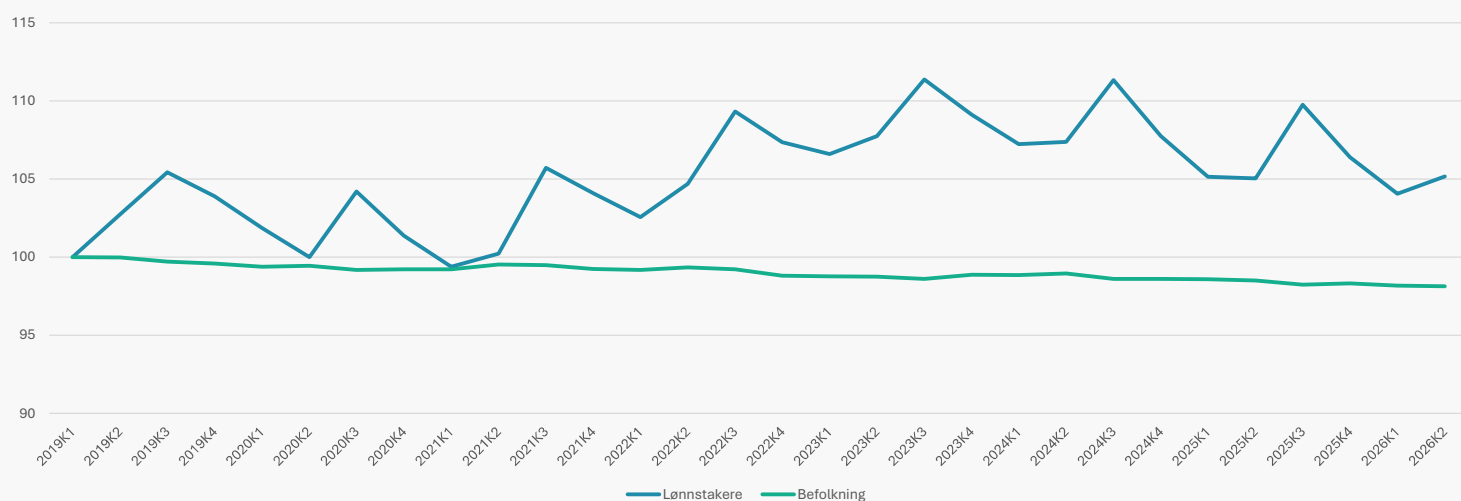
Fortsatt positiv sammenlignet med 2019 med 471 sysselsatte.

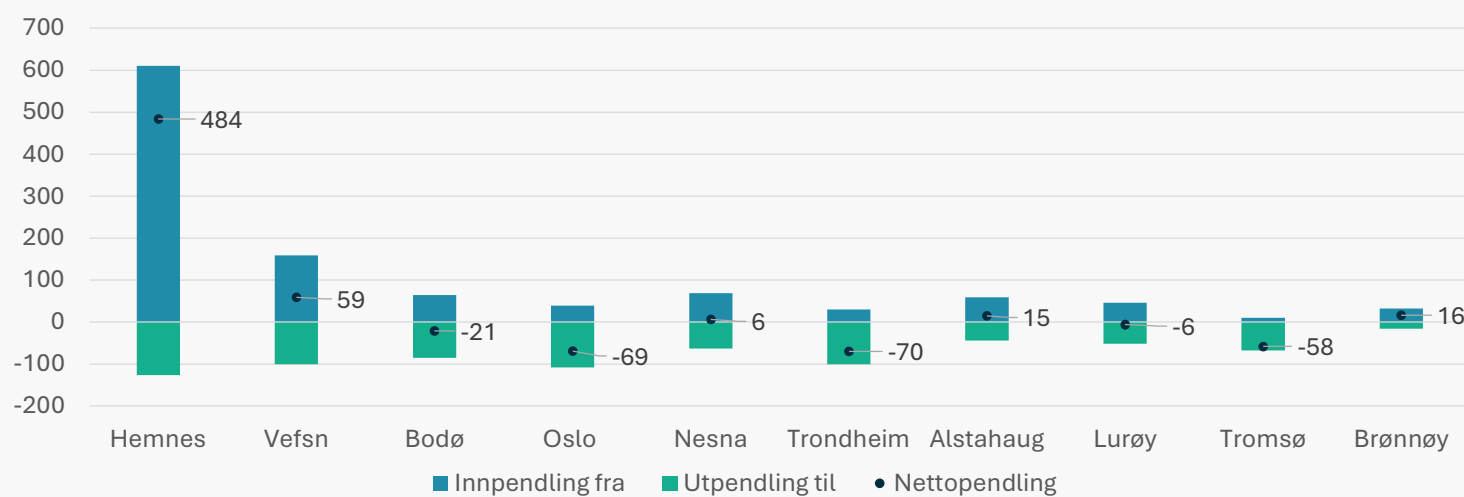
Jobbskaping for kvinner og menn i Rana kommune

Utvikling i antall lønnstakere og innbyggere, Rana

Ranas arbeidsmarked og netto 356 fra naboene

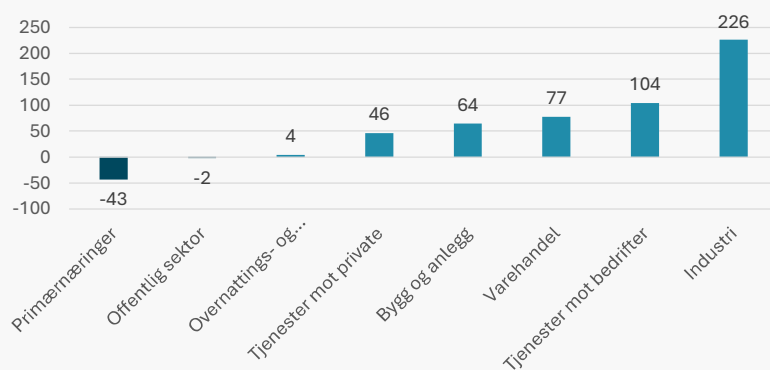

Pendling per næring

I sum var det 356 flere personer som pendlet inn til Rana enn det som pendlet ut. Om lag 71 prosent av de som pendlet inn kom fra Hemnes. Av de som pendlet ut av Rana pendlet flesteparten til Trondheim, Oslo og Tromsø, samt Bodø.

Som en stor industrikommune, er det ikke overraskende at innpendlingen var størst til industrien. Andre næringer med høy innpendling var tjenester mot bedrifter, varehandel, samt bygg- og anlegg. Av de som bor i Rana kommune, men pendler til jobb utenfor Rana er det flest innen primærnæringer og offentlig sektor.

Antall pendlere til Rana er falt betraktelig fra 2023 fra over 540 til 356, bare 16 færre fra Hemnes

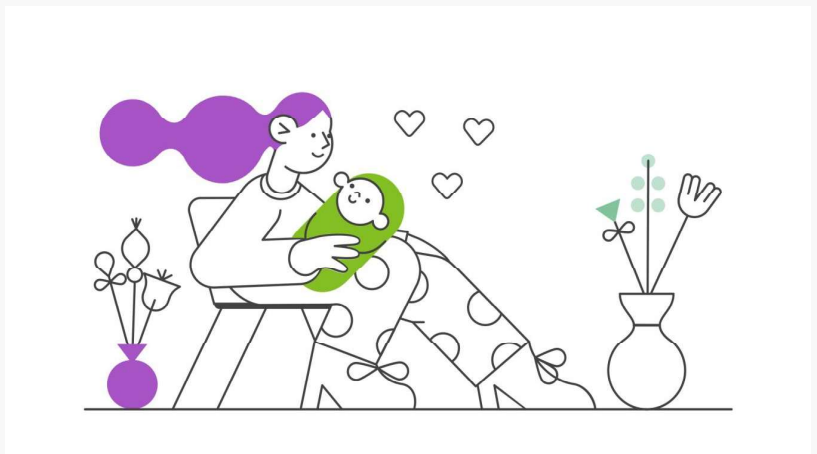

Ranværingen

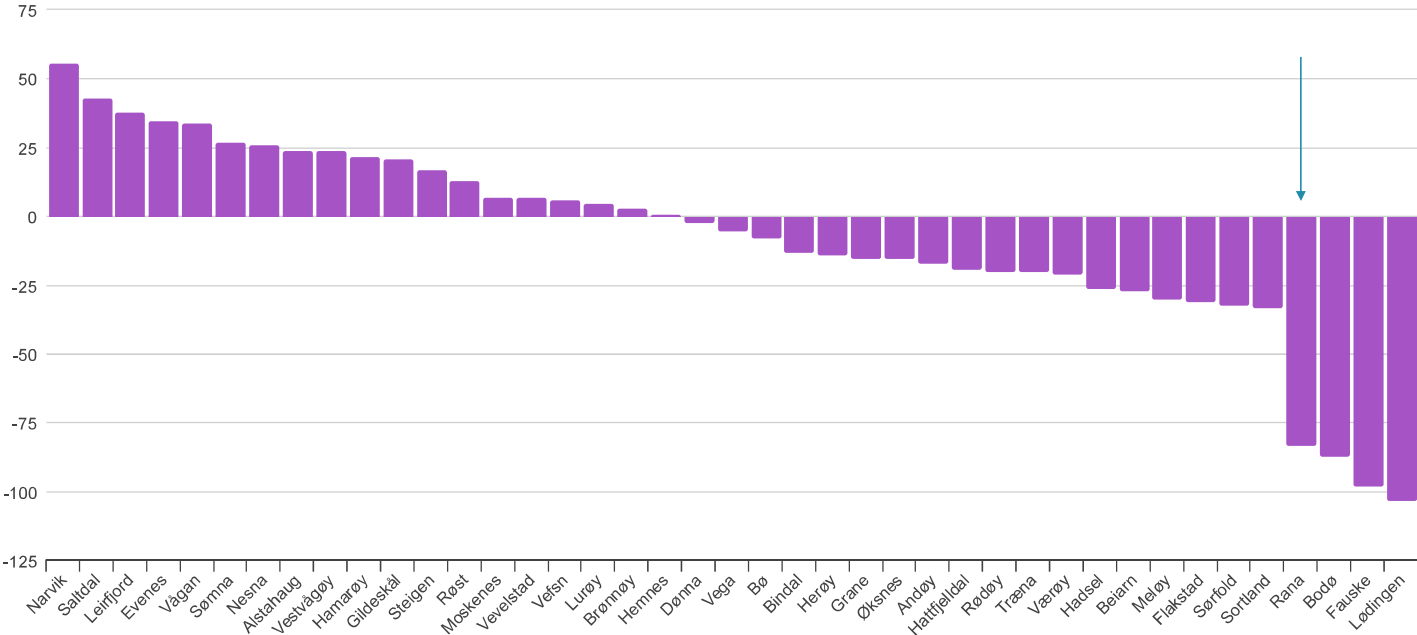
Befolkning

- 77.900 på Helgeland, 25.844 i Rana, nr. 2 i Nordland. Minus 83 siste år
- Store endringer i befolkningen
- Neste 10 år:
- 813 færre under 30 år
- 637 flere over 80 år
- Betydelig demografisk endring i befolkningen, økende forsørger byrde

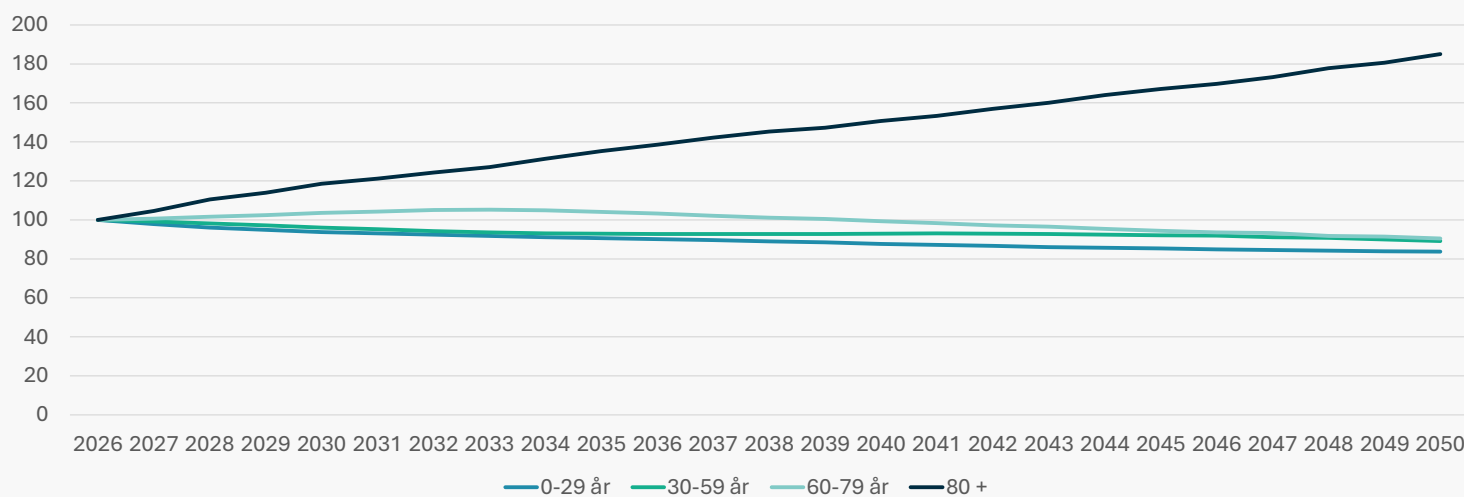

Negativ befolkningsutvikling i Rana

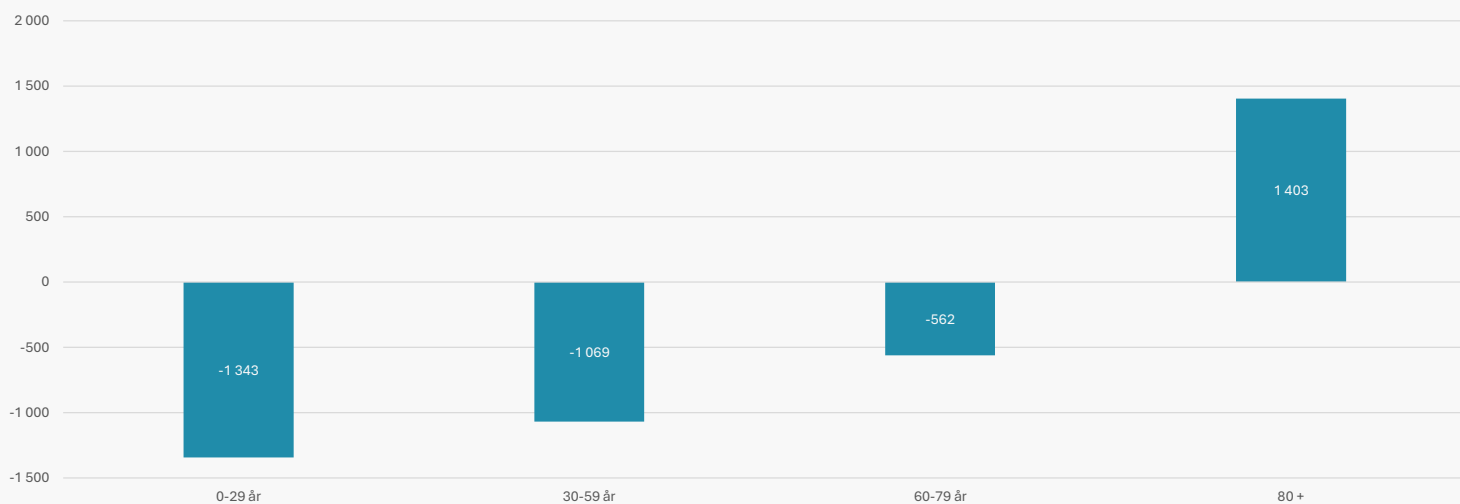
Befolkningsendring per kommune

Befolkningsprognoser per aldersgruppe i Rana

Prognose for endring i antall innbyggere per aldersgruppe i Rana mot 2050 = flere trinnvise endringer fra omsorg for unge til eldretjenester

Kommunens styringsbilde:

Økonomisk bærekraft

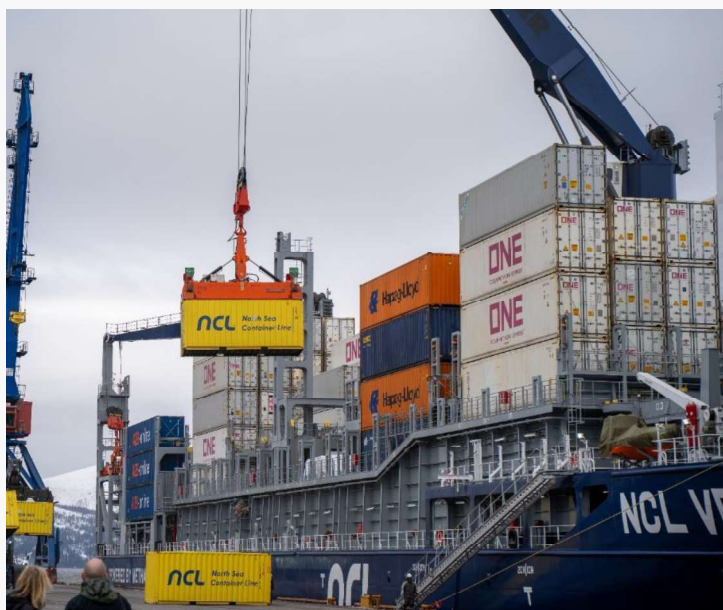
- Omstillingsbehov 120-140 millioner denne budsjett perioden
- Unngå ROBEK
- Følge omstillingsplan, 2250 færre under 60 år/10 år

Tjenester og kapasitet

- Barn og elever vs eldreomsorg
- 80+
- Flytting av årsverk per tjenesteområde
- Redusere sykefravær og vakans
- Effektiv drift

Samfunn og inntektsgrunnlag

- Skape sysselsetting og ledighet
- Næringsinvesteringer og understøtte eksportbedriftene

Tre framtidsbilder budsjettet må tåle

Press

Svakere inntekter og jobbmarked

- Slutføre investeringer og investere i aktivitet rundt havn og flyplass
- Usikre kraftinntekter og utsikter for bedriftene
- Mangel på bredde i arbeidsmarkedet
- Hva om industrien får større problemer

Respons

Prioritering av effektiv drift og nærings saker som kan skape private investeringer og jobber.

Basis

Behov for kontrollert omstilling

- Tåle økte renter og pensjonskostnader
- Flytte ressurser fra unge til eldre i takt med utviklingen
- Gjennomføre planlagt tjenesteflytting
- Rom for gradvis befolkningsnedgang

Respons

Vedta omstillingsløp i økonomiplanen og stå ved den over tid. Skape økonomi fra investeringer

Vekst

Store investeringer og tilflytting krever ressurser

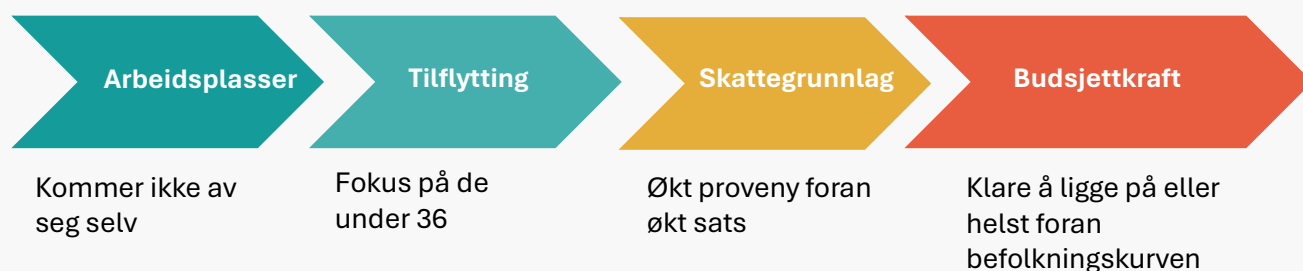
- Prioritere nærings saker
- Prioritere, økt skattegrunnlag, flere sysselsatte, kompetansearbeidsplass og raskere realisering av nærings saker
- Bidra til bedre bolig dekning
- Sterkere skattebase gjennom flere sysselsatte og flere bygg
- Offentlig-privat utviklings partnerskap

Respons

Bruke fortrinn i form av kraft og arealer til å tiltrekke seg investeringer og kapital og ta tilbake Mo-mentet

Befolkning er kommunens viktigste inntektsmotor og må styre budsjettet

Inntektssiden følger folk, arbeid og skatteevne

- Prioriter **prosjekter og drift** som gir jobb til husholdninger i første halvdel av yrkesaktiv alder og kompetanse som industrien og tjenestene faktisk etterspør.
- Bolig, barnehage, mobilitet og attraktivitet må behandles som **inntektsstrategi**, ikke bare tjenestepolitikk.

Rana er heldig som har valgmuligheter

Bruke energien på å forvalte
knapphet år for år

eller

bygge en varig inntekts- og
investerings evne

Min anbefaling: Sterkt utgangspunkt, men omstillingsbehov krever realistisk og konservativ inntektsprognose. Og disiplin. Parallelt må det til en offensiv innsats for vedlikehold av- og vekst i skattegrunnlaget.